

Het **Assyrische rijk** of Assyrië of Assur was een oud Aziatisch rijk aan de rivier Tigris, een van de grote rijken in de antieke wereld. Het bestond tussen 2000 - 612 v.C. Een groot deel van [Israël](#) (tien stammen) is na de val van [Samaria](#) (722 v.C.), hoofdstad van het rijk der tien stammen, in ballingschap naar Assyrië weggevoerd. Voor de verenigde macht, naar het schijnt, van de Meden en Chaldeërs is het Assyrische rijk in de 7e eeuw vóór Chr. bezweken.

Paragrafen:

Geschiedenis	7
Bronnen	10
Voetnoten	10

Asjoer (Assjoer, Assur) is het [Hebreeuwse](#) woord voor Assyrië.

De naam gaat terug tot Assur, de tweede zoon van Sem en de kleinzoon van Noach. Assur is de stamvader van de Assyriërs. Hun land was aan de oever van de rivier de Tigris gelegen.

Assyrië was een land rondom de middenloop van de Tigris. Belangrijke steden waren Ninevé, Kela en Assur (Gen. 10:11). De hoofdsteden waren Assur en Ninevé. In de laatste stad heeft [Jona](#) in de eerste helft van de [8e eeuw v.Chr.](#) geprofeteerd. Het rijk van Assyrië ontstond ca. 2000 v. Chr.

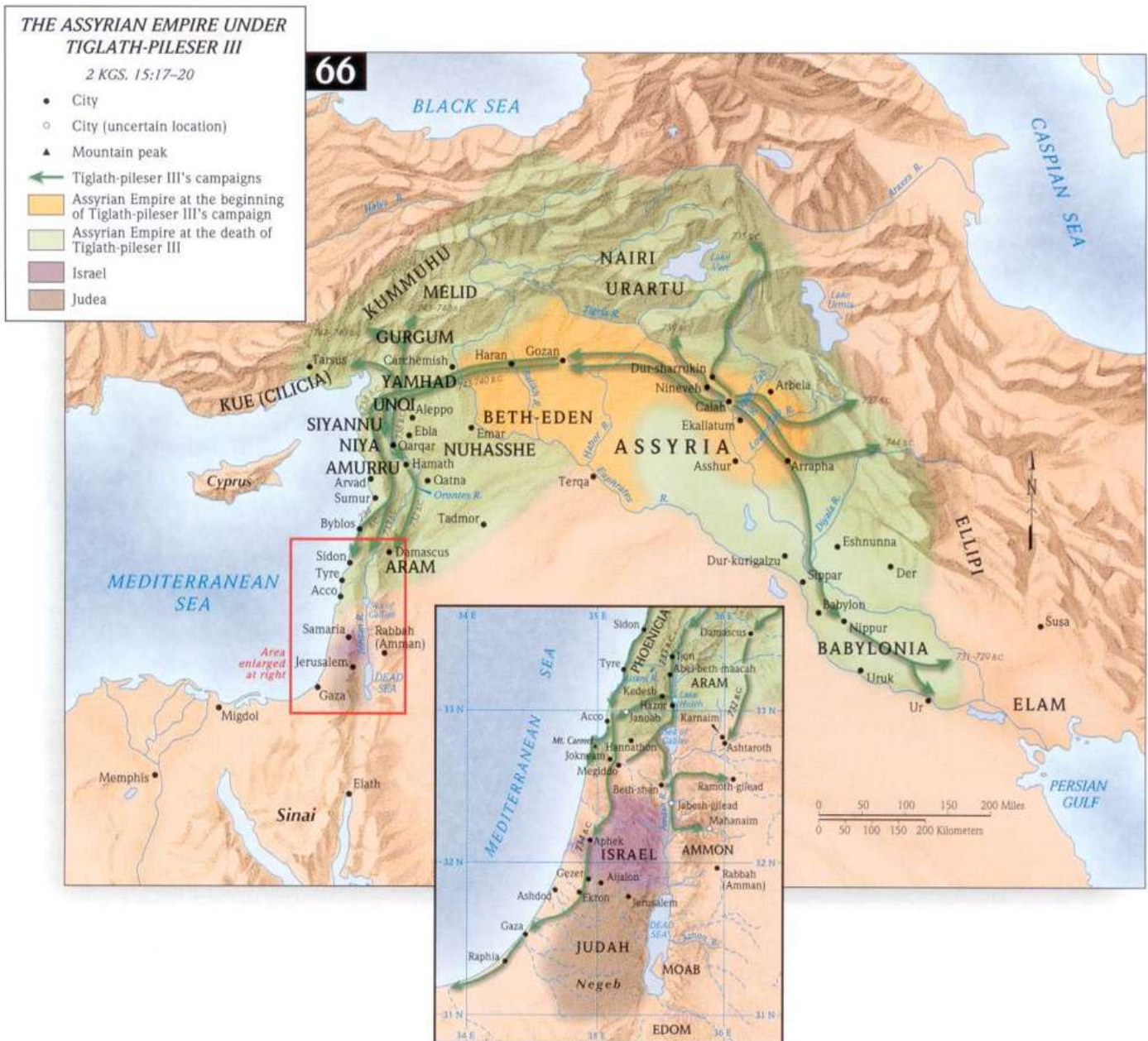
In **cultureel** opzicht waren de Semietische inwoners afhankelijk van Babylonië. Oorspronkelijk onderworpen aan [Babylonië](#), overheerste het Babylonië geruime tijd zelf.

Het **Oud-Assyrische Rijk** (ca. 2000–1756 v.Chr.) is de eerste bloeiperiode van het Assyrische Rijk. Het omvatte Noord-Mesopotamië en Oost-Syrië. Het kwam op na de neergang van de Derde dynastie van Ur en ging ten onder door verovering door de Oud-Babylonische koning Hammurabi.

In 1756 v.Chr. werd Assyrië voor korte tijd ingelijfd bij het Oud-Babylonische Rijk door Hammurabi. Na diens dood verloren de Babyloniërs echter hun greep op noordelijker streken, waar vervolgens drie decennia lang een troonstrijd woedde. Assur herstelde haar onafhankelijkheid, maar bereikte niet meer dezelfde macht van vóór Hammurabi. De koning van Assyrië werd in de 15e eeuw een vazalvorst van het Hurritische koninkrijk Mitanni.

Het **Midden-Assyrische Rijk** kent een relatief herstel van de onafhankelijkheid van Assyrië van midden 14e eeuw tot midden 11e eeuw v.Chr. Omstreeks 1100 v.Chr. waren Babylonië, Armenië en Syrië tot aan de grens van Egypte onderhorig aan de Assyriërs. In de tijd daarna beleefde Israël onder de koningen David en Salomo zijn bloeitijd. Toen waren ook Babylonië en Egypte machteloos.

Het **Nieuw-Assyrische Rijk** is de derde en laatste bloeiperiode van het Assyrische Rijk, die ruwweg begint rond 900 v.Chr. en voorgoed eindigt in 609 v.Chr. Tiglatpilesar III, in de Bijbel 'Pul' genoemd, bracht het Nieuw-Assyrische Rijk tot groot aanzien. Hij regeerde 745-727 v.C.

Kaart^[1]: Het Assyrische rijk in de 8e eeuw v.Chr.

Voor de verklaring van de Heilige Schrift wordt de geschiedenis van dit land eerst belangrijk, toen Pul in de 8e eeuw vóór Chr. over Assyrië regeerde. Deze vorst, die zijn rijk zeer uitbreidde, dwong Menahem, de koning van Israël, voor een zeer grote som geld de vrede te kopen.

In die 8e eeuw bedreigde God door de mond van de profeet Amos het huis van Israël met de komst van de Assyriërs:

Am 6:14 Want ziet, Ik zal over ulieden, o huis Israëls! een volk verwekken, spreekt de HEERE, de God der heirscharen; die zullen ulieden drukken, van daar men komt te Hamath, tot aan de beek der wildernis. (SV)

Koning Tiglath-Pileser III (745-727) voerde de tactiek in van het wegvoeren van de leiders in de bezette gebieden naar andere rijkdelen. De plaats van de weggevoerde bevolking liet hij innemen door andere bevolkingsgroepen.

Assyrië was een roede van Gods toorn, doch het werd ook door God gestraft. De profeet Jesaja (8e eeuw v.C.) profeteerde:

Jes 10:5 Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap is een stok in hun hand.

Jes 10:6 Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen als slijk op straat.

Jes 10:7 Maar zelf meent hij het zo niet, en [diep in] zijn hart denkt hij zo niet. Want [het leeft] in zijn hart om weg te vagen en de volken uit te roeien-niet weinige!

Jes 10:8 Want hij zegt: Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen?

Jes 10:9 Is het Kalno niet [vergaan] als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?

Jes 10:10 Zoals mijn hand wist te vinden de koninkrijken van de afgoden, hoewel hun beelden [die] van Jeruzalem en [die] van Samaria overtroffen;

Jes 10:11 zoals ik gedaan heb met Samaria en zijn afgoden-zou ik zo niet doen met Jeruzalem en zijn afgodsbeelden?

(HSV)

Koning Salmanasser V (727-721 v.C.) bracht het rijk van Israël geheel ten onder, toen koning Hosea afvallig geworden was. Hij belegerde Samaria, de hoofstad van [Israël](#) (tien stammenrijk), zonder de stad te kunnen innemen. Dit lukte zijn opvolger Sargon II (722-705 wel). In 722 viel Samaria in handen van het Assyrische leger. De bevolking werd gedeporteerd naar Assyrië.

Koning Sanherib (705-681 v.C.) verloor in zijn oorlogen tegen Egypte en Juda geheel zijn leger. Zijn expeditie tegen Jeruzalem mislukte. Door de hand van zijn eigen zonen kwam hij om het leven.

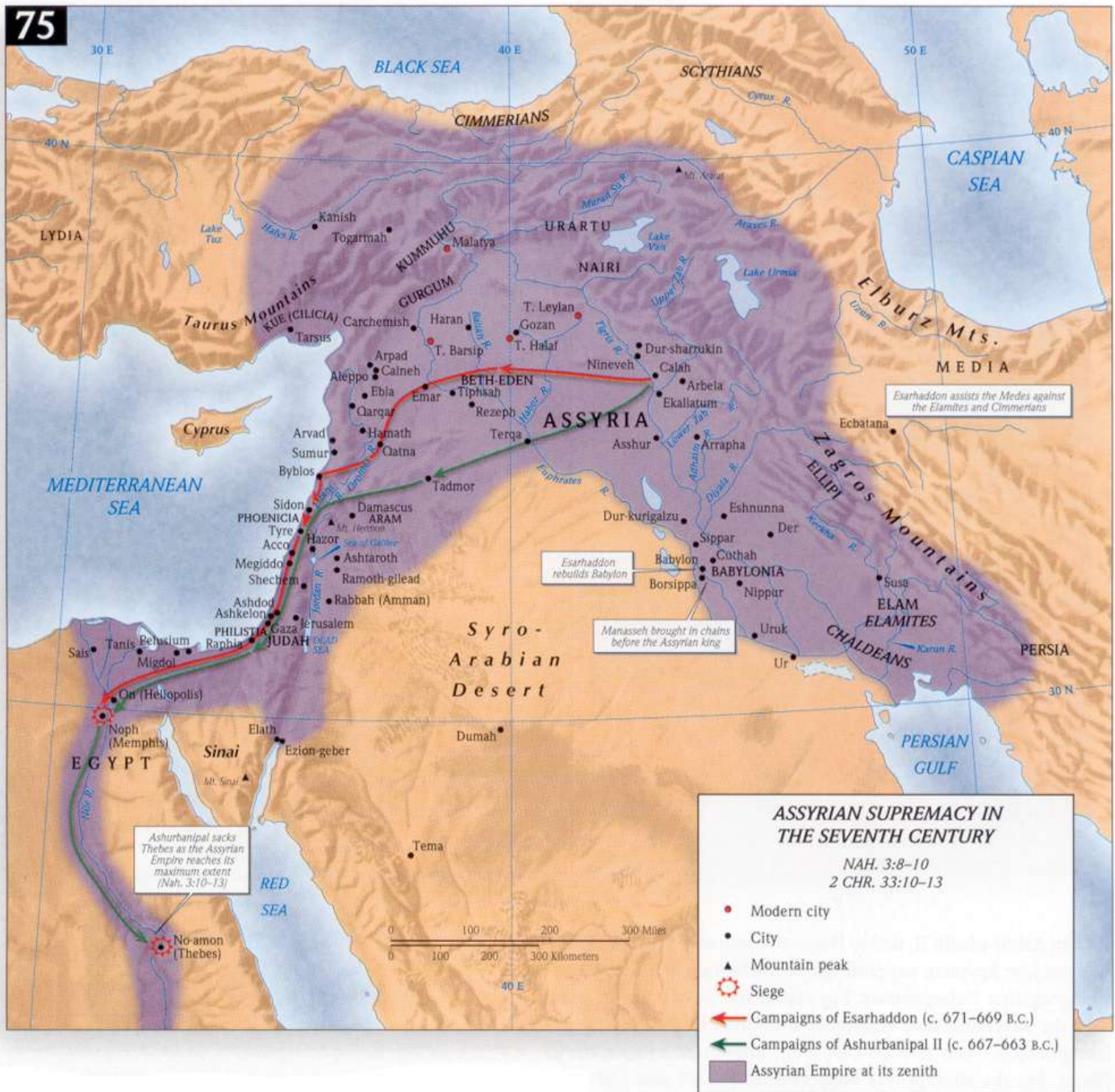
Koning Esarhaddon (681-669 v.C.), die toen aan het bestuur kwam, of zijn opvolger, voerde volgens Ezra IV: 2 vreemde volken naar Samaria, en schijnt ook Manasse, de zoon van de Judese koning Hizkia, gevangen genomen te hebben. Tijdens zijn regering werd Egypte onderworpen (671 v.C.).

Kaart^[5]: koninkrijk van Juda omringd door het Assyrische rijk in 671 v.Chr.

De laatste grote Assyrische koning was Assurbanipal, die regeerde 669 - 627 v. Chr. In 650 was het Assyrische rijk qua omvang op zijn hoogtepunt^[2].

Onder zijn regering maakte Egypte zich echter weer onafhankelijk en na zijn dood wierp ook Babylonië het Assyrische juk af.

Kaart^[3]: Assyrische rijk in de 7e eeuw v.Chr.

In de 7e eeuw, tijdens de regering van Esarhaddon of Assurbanipal of later profeteerde [Nahum](#). Hij kondigde de ondergang van [Ninevé](#) aan, dat in 701 de hoofdstad van het machtige rijk was geworden. Het boek bevat een zinspeling op de verovering van de Egyptische stad Thebe (Nahum 3:8v).

In 612 v.C. werd Ninevé door de Meden en Chaldeeën veroverd.

De **godsdiens**t der Assyriërs en Babyloniërs was polytheïstisch (= veelgodendom); voornaamste goden waren Anoe, Bel en Ea en verder Mardoek, Assur, enz.

De **bouwkunst** kenmerkte zich door grote terrassen, waarop paleizen en torens zich verhieven; de beeldhouwkunst uitte zich in zeer grote tot zeer kleine reliefs.

'De verstrooiing van een Assyrische koning', olieverfschilderij van Frederick Arthur Bridge, 1878^[6]

Geschiedenis

ca. 2000 v.C. ontstaan van Assyrië

1900 v.C.: Oud-Assyrische rijk met als basis de stad Assur

883-859 v.C.: koning Assurnasirpal II verplaatst de hoofdstad naar Nimrod

859-824 v.C.: koning Salmanassar III. In zijn tijd moest koning Jehu van Israël schatting betalen.

853: Slag van Qarqar. Assyriërs worden tot staan gebracht.

c. 800-780: Profet Jona, die tegen Ninevé profeteert. Ninevé bekeert zich en Gods oordeel wordt niet uitgevoerd.

782: Koning Salmanasser IV wordt heerser over het Assyrische Rijk.

c. 773: Koning Assur-dan III wordt heerser over het Assyrische Rijk. Hij regeert tot 755 v.Chr.

765: Een epidemie in het Assyrische Rijk geeft koning Assur-dan III aanleiding om zijn veldtocht tegen de Arameeërs te beëindigen.

745-727: Tiglatpileser III koning van Assyrië. In de Bijbel wordt hij *Pul* (2 Kon. 15:19) genoemd. Hij sticht het Nieuw-Assyrische rijk, het Assyrische wereldrijk. In 745 of 744 wordt hij koning van Assyrië en hij regeert tot 727 v. Chr. In zijn regeringsperiode behoudt hij het Assyrische rijk en verovert eerder verloren gegane rijksgebieden en breidt hij Assyrië tot in Israël uit.

743-732: In de periode van 743 tot 732 onderneemt de Assyrische koning Tiglath Pileser III veldtochten naar het gebied van Syrië en Israël (743-740, 738, 734-732). Hij trekt herhaaldelijk Israëls gebied binnen. Alle vorsten in deze streken werden zijn vazallen en betaalden schatting.

732: De Assyriërs sparen Samaria, de hoofdstad van het koninkrijk Israël (= tienstammenrijk), omdat de opstandige Israëlische koning vermoord werd.

De Assyrische koning Tiglat-Pileser III verovert de stad Damascus, het centrum van de macht van de Arameeërs (Syriërs). Damascus wordt verwoest en de syrische koning Rezin wordt terechtgesteld.

727: In Assyrië wordt Salmanasser V koning. Hij regeert 727-722/721 v.C.

724: De Assyrische koning Salmanasser V neemt Hosea, de koning van Israël, gevangen. Hij slaat het beleg om Samaria, de hoofdstad van Israël (tienstammenrijk). De belegering duurt van 724 tot 722 v.Chr.

2Kon 17:5 Want de koning van Assyrie toog op in het ganse land; ja, hij kwam op naar Samaria, en hij belegerde haar drie jaren.

(SV)

722: Sargon II wordt koning van Assyrië. Hij regeert tot 705 v.Chr.

De hoofdstad Samaria van het koninkrijk Israël wordt verwoest en een groot deel van de Israëliëten uit het Noordrijk worden in ballingschap gevoerd. De verovering van Samaria en de wegvoering van een groot deel van zijn inwoners noemt de Assyrische koning Sargon II zijn eerste oorlogsdaad.

2Kon 17:6 In het negende jaar van Hosea, nam de koning van Assyrie Samaria in, en voerde Israel weg in Assyrie, en deed ze wonen in Halah, en in Habor, aan de rivier Gozan, en in de steden der Meden.

(SV)

721: koning Sargon II verplaatst de hoofdstad naar Chorsabad

720: De Assyrische koning Sargon II verovert Israël en Babylon. In 720 begint de Assyrische koning Sargon II een veldtocht tegen Babylon en Elam en levert een veldslag tegen Marduk-apal-iddina van Babylon en diens bondgenoot Humbanigash van Elam. In de slag bij Der Darah wordt Sargon II verslagen. Samaria en haar bondgenoten Hamath, Arpad en Damascus komen tegen de Assyriërs in opstand. Bij Qarqar (of Karkar) verslaat de Assyrische koning Sargon II een Syrische coalitie. Na deze veldslag verovert Sargon II onder andere Arpad en Damascus.

713: In de filistijnse stad Ashod breekt een opstand uit tegen de Assyrische overheersing. Evenals in 720 v. Chr. hoopt men weer op Egyptische hulp. De opstand houdt aan tot 711 v. Chr.

712: Ekron, één van de vijf Filistijnse steden, wordt door de Assyrische koning Sargon II verwoest.

711: De Assyrische koning Sargon II breekt met zijn veldmaarschalk de opstand van de Filistijnse stad Ashdod, welke opstand in 713 was begonnen. De stad wordt met de grond gelijk gemaakt. De los-van Assyrië-beweging stond onder leiding van koning Yamani van Asdod en werd geruggesteund door [Egypte-Koesj](#). Toen Yamani naar Egypte vluchtte, werd hij gevangen genomen en door de farao uitgeleverd aan Ninevé (Assyrië). Het koninkrijk Juda blijft vrijwel ongedeerd. In het jaar dat Ashdod werd ingenomen door de Assyrische veldheer (de Tartan), geschiedde het woord van God tot de Judese profeet Jesaja (Jes. 20:1v).

710: Nadat Syrië en Filistea onderworpen waren, de bevolking van het Zagrosgebergte (een bergketen in het huidige Iran) en de Meden schatplichtig waren gemaakt, viel de Assyrische koning Sargon II de Chaldeese stad Babylon aan. Het beleg van Babylon duurt twee jaar, van 710 tot 708.

708: Na een beleg van twee jaar wordt de Chaldeese stad Babylon veroverd door de Assyrische koning Sargon II. Deze laat zich kronen tot koning van Babylonië.

705: De Assyrische koning Sargon II sneuvelt in een veldtocht tegen de Cimmeriërs in het tegenwoordige West-Iran. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon Sanherib. Deze regeert van 705 tot 681 v. Chr. en strijdt tegen Babylon.

Koning Hizkia van Juda staat op tegen Assyrië en verovert de filistijnse stad Ekron.

701: De Assyrische koning Sanherib verplaatst de hoofdstad van Assyrië naar Ninevé^[4]. Assyrische inval in Juda, plundering van Lachis. Sanherib verwoest de filistijnse stad Ekron en verovert de Fenicische havensteden Byblos en Sidon. In de slag bij Eltekh verslaat farao Shebitku van Egypte de Assyriërs. Hij verijdelt de inneming van Jeruzalem.

Sanherib onderwerpt Juda. Hij belegert Jeruzalem. God zendt een engel die in één nacht 185.000 soldaten doodt. De Assyriërs moeten zich terugtrekken.

2Kr 32:21 En de HEERE zond een engel, die alle strijdbare helden, en vorsten, en oversten in het leger des konings van Assyrie verdelgde. Zo is hij met schaamte des aangezichts in zijn land wedergekeerd; en als hij in het huis zijns gods ingegaan was, zo velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren.

689: Sanherib plundert en verwoest Babylon

681: Koning Sanherib van Assyrie, wiens leger twintig jaar eerder door een engel van de HEER bij Jeruzalem geslagen was, wordt door twee van zijn zonen vermoord.

2Kr 32:21 ... en als hij in het huis zijns gods ingegaan was, zo velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren.

Zijn zoon Esharhaddon volgt hem op. Hij regeert tot 669.

681-669: koning [Esarhaddon](#). Herbouw van Babylon. Grootste omvang van het Assyrische Rijk. Tijdens zijn regering onderwerpt hij Egypte.

In de 7e eeuw, tijdens de regering van Esarhaddon of Assurbanipal of later profeteerde [Nahum](#). Hij kondigde de ondergang van [Ninevé](#) aan, dat in 701 de hoofdstad van het machtige rijk was geworden. Het boek bevat een zinspeling op de verovering van de Egyptische stad Thebe (Nahum 3:8v).

671: Assyrië verovert Egypte: koning Esarhaddon begint een veldtocht tegen Egypte, hij verslaat farao Taharqa en verovert de stad Memphis.

669: Assurbanipal wordt koning van Assyrië. Deze laatste grote heerser van Assyrië regeert tot 627. Opstand van onder andere Babylon, Egypte en Fenicië; vernietiging van Babylon. Tijdens de regering van Assurbanipal maakt Egypte zich weer onafhankelijk.

661: De opstandige Egyptische stad Thebe in Opper-Egypte valt in handen van de Assyriërs. De stad wordt zwaar beschadigd.

650: Het Assyrische rijk is qua omvang op zijn hoogtepunt^[2].

646: De laatste grote Assyrische koning Assurbanipal maakt de stad [Susan](#) in Elam met de grond gelijk.

626-609: veldtochten tegen Assyrië en vernietiging van Assyrië door de Babyloniërs, Meden en Scythen

614: Assur veroverd door de Meden

612: De Meden, Babyloniërs en Perzen veroveren de stad Assur. De stad Ninevé verwoest door Babyloniërs en Meden.

609: Einde van het Assyrische rijk. Het Assyrische rijk wordt opgevolgd door het Nieuwbabylonische rijk.

Bronnen

John Kooy, *Encyclopedie voor iedereen* (Utrecht: W. de Haan, Deventer: Kluwer, 2e druk 1934) s.v. Assyrië. Hieruit is op 11 juni 2013 tekst verwerkt.

Art. [Nineve](#), [Bijbelseplaatsen.nl](#), geraadpleegd 11 juni 2013.

P.J. Gouda Quint, *Woordenboek des Bijbels, inzonderheid ten gebuike bij de Statenvertaling*. Haarlem: De erven F. Bohn, 1866. Tekst van het lemma 'Assur' is op 9 juli 2014 verwerkt.

[Wikipedia.nl](#)

Frithiof Dahlby, *Bijbels Woordenboek*, s.v. Assyrië. Baarn: Bosch & Keuning, zonder jaar.

Voetnoten

[1.?](#) Kaart ontleend van Zaine Ridling (red.), *Bible Atlas*. Access Foundation. De gebruiksvergunning is: attribution, non-commercial.

[2.?](#) Jaartal volgens Anthony Mason, *Oude beschavingen*. Serie: Wie weet het? (A'dam, Brussel: Reader's Digest NV, 2006. Oorspr. The Ancient World, 2004) blz. 53.

[3. ?](#) Kaart ontleend van Zaine Ridling (red.), *Bible Atlas*. Access Foundation. De gebruiksvergunning is: attribution, non-commercial.

[4. ?](#) Jaartal volgens Anthony Mason, *Oude beschavingen*. Serie: Wie weet het? (A'dam, Brussel: Reader's Digest NV, 2006. Oorspr. The Ancient World, 2004) blz. 53.

[5. ?](#) Auteur van de kaart: Ningyou. [Bronpagina](#) op Wikimedia Commons. De kaart op Christipedia is een gecomprimeerde versie van Ningyou's versie 12 sept. 2010.

[6. ?](#) [Bronpagina](#) op Wikimedia Commons. Gecomprimeerde versie op Christipedia.